Lietas Nr. A420266014
Lietas arhīva Nr. A42-02660-14/22

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2014. gada 19. septembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese Lauma Paegļkalna,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. D/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. D/ tiktu atmaksāta nekustamā īpašuma nodokļa pārmaksa par 2009., 2010., 2011., 2012. un 2013. gadu un tiktu atlīdzināts morālais kaitējums 50 000 *euro* apmērā un mantiskie zaudējumi 628,72 *euro* apmērā.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. D/ 2013. gada 3. decembrī vērsās Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldē ar lūgumu veikt nekustamā īpašuma /nosaukums/ ielā bez numura, Rīgā, kadastra apzīmējums /numurs A/, nodokļu pārrēķinu par 2009., 2010., 2011., 2012. un 2013. gadu.

[2] Ar Rīgas domes 2014. gada 28. februāra lēmumu Nr. 2-30/RD-14/87-ap atstāts nogrozīts Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2014. gada 3. janvāra lēmums Nr. PIP-14-20-ap par pieteicēja iesnieguma atstāšanu bez izskatīšanas apstrīdēšanas termiņa nokavējuma dēļ.

Lēmums pamatots ar šādiem apsvērumiem.

[2.1] Pieteicējs ir nokavējis apstrīdēšanas termiņu Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes maksāšanas paziņojumu par nekustamā īpašuma nodokli 2009. gadam; 2010. gadam 2011. gadam; 2012. gadam un 2013. gadam apstrīdēšanai, jo pieteicēja iesniegums pārvaldē saņemts tikai 2013. gada 3. decembrī, jau pēc procesuālā termiņa maksāšanas paziņojumu apstrīdēšanai izbeigšanās.

[2.2] Nekustamā īpašuma nodoklis par laika periodu no 2009. gada 1. janvāra līdz 2013. gada 31. decembrim aprēķināts, ņemot vērā kadastrālo vērtību, kas bija noteikta atbilstoši Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā reģistrētajai lietošanas mērķu grupai 07 „Daudzdzīvokļu māju apbūves zeme", kodam 0702 „Trīs, četru un piecu stāvu daudzdzīvokļu māju apbūve".

Savukārt jaunā kadastrālā vērtība, kas noteikta, jo pieteicēja zemesgabalam ar Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2013. gada 5. decembra lēmumu Nr. PIP-13-24316-ap/08-02 (turpmāk – Lēmums par lietošanas mērķu maiņu) mainīts kadastra informācijas sistēmā reģistrētais nekustamā īpašuma lietošanas mērķis, pamatojoties uz likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 3.panta trešo un sesto daļu, tiks piemērota ar 2014. gadu.

[2.3] Tā kā pašvaldības rīcība ir tiesiska, tad netiek vērtēts prasījums atlīdzināt nodarītos zaudējumus un personisko un morālo kaitējumu.

[3] Pieteikumā (un tā papildinājumos), kā arī tiesai rakstveidā sniegtajos paskaidrojumos pieteicējs lūdz atcelt pārsūdzēto lēmumu un atmaksāt nekustamā īpašuma nodokļa pārmaksu par 2009., 2010., 2011., 2012. un 2013. gadu, kā arī atlīdzināt morālo kaitējumu 50 000 *euro* apmērā un mantiskos zaudējumus 628,72 *euro* apmērā.

Pieteikums pamatots ar šādiem apsvērumiem.

[3.1] Saskaņā ar Rīgas domes 2009. gada 18. augusta saistošajiem noteikumiem Nr.5 „Grozījumi Rīgas domes 2005. gada 20. decembra saistošajos noteikumos Nr.34 „Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi"" (turpmāk – Saistošie noteikumi Nr.5) Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā esošajām zemes vienībām, tai skaitā arī pieteicējam piederošajam nekustamajam īpašumam Rīgā, /nosaukums/ ielā bez numura, kadastra apzīmējums /numurs A/, tika mainīts funkcionālais zonējums, līdz ar to attiecīgi mainījās arī pieteicējam piederošā nekustamā īpašuma lietošanas mērķis. Tomēr pašvaldība līdz 2013. gada 5. decembrim neveica nekādas darbības, lai mainītu nekustamā īpašuma lietošanas mērķi, tādējādi nekustamā īpašuma nodoklis tika aprēķināts par tādu nekustamā īpašuma izmatošanas mērķi, kurš neatbilda 2009. gada augustā noteiktajam pieteicējam piederošā zemesgabala izmantošanas veidam, proti, lielāks nekā pieteicējam būtu jāmaksā.

[3.2] Atbilstoši Ministru kabineta 2006. gada 20. jūnija noteikumu Nr. 496 „Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu klasifikācija un nekustamā īpašuma lietošanas mērķu noteikšanas un maiņas kārtība" (turpmāk – Noteikumi Nr. 496) 18. punktam lietošanas mērķa maiņu var ierosināt arī valsts vai pašvaldības institūcija. Ja nekustamā īpašuma lietošanas mērķa maiņu neierosina nekustamā īpašuma īpašnieks, tas bija jāizdara pašvaldībai, jo lietošanas mērķa noteikšana ir saistīta ar kadastrālās vērtības noteikšanu.

[3.3] Pašvaldības uzskats, ka Noteikumi Nr. 496 redakcijā, kas bija spēkā 2009. gada 28. augustā, neparedzēja mainīt lietošanas mērķi teritorijas plānā mainītās atļautās izmantošanas dēļ, ir pretrunā ar šo noteikumu 23. un 29. punktu. Pašvaldībai bija jāaizpilda šāds „likuma robs", mainot pieteicēja zemesgabalam lietošanas mērķi.

Pašvaldības prettiesiskā rīcība noveda pie tā, ka netika veiktas izmaiņas kadastra informācijas sistēmā par zemes vienības lietošanas mērķa maiņu

un attiecīgi nemainījās nekustamā īpašuma kadastrālā vērtība, tādējādi turpinot iekasēt nepamatoti lielu nekustamā īpašuma nodokli.

[3.4] Pašvaldība, atsakoties atmaksāt nepamatoti samaksāto starpību, ir pārkāpusi labas pārvaldības principu, privātpersonas tiesību ievērošanas principu, tiesiskās paļāvības principu un demokrātiskās iekārtas principu.

[3.5] Pašvaldība ir nodarījusi morālo kaitējumu. Pašvaldība ar prettiesisko rīcību grauj ticību labas pārvaldības principam un demokrātiskai valsts iekārtai. Pienākums samaksāt atlīdzību 50 000 *euro* apmērā, iespējams, atturēs pašvaldību no prettiesiskām darbībām nākotnē un liks cienīt cilvēkus un likumu, līdz ar to tiks realizēta prevencijas funkcija. Šāda atlīdzība veiktu arī samierināšanas funkciju ar atbildētāju.

[3.6] Pašvaldība ir nodarījusi arī mantiskos zaudējumus, kas saistīti ar izdevumiem par juridisko palīdzību 490 *euro* apmērā un iespējamās kadastrālās vērtības dokumentu sagatavošanu un izsniegšanu 138,72 *euro* apmērā.

[4] Atbildētāju pārstāvošā iestāde Rīgas dome rakstveida paskaidrojumā tiesai pieteikumu neatzīst un lūdz noraidīt, paskaidrojumos norādot šādus apsvērumus.

[4.1] Pamats ierosināt lietošanas mērķa maiņu, ja lietošanas mērķis pēc izmaiņām teritorijas plānojumā neatbilst teritorijas plānojumā noteiktajai plānotajai izmantošanai, Noteikumos Nr. 496 tika iekļauts ar grozījumiem, kas stājās spēkā 2011. gada 24. februārī.

Līdz šo grozījumu pieņemšanai pašvaldībai nebija tiesību veikt zemes vienībai iepriekš noteikto lietošanas mērķu maiņu arī tad, ja būtu bijis saņemts šāds iesniegums.

[4.2] Noteikumu Nr. 496 18. punkta pirmais teikums paredz nekustamā īpašuma īpašnieka pienākumu viena mēneša laikā ierosināt lietošanas mērķa maiņu. Savukārt otrais teikums – pašvaldības tiesības rosināt lietošanas mērķu maiņu. Tas nozīmē, ka primāri pienākums ierosināt lietošanas mērķu maiņu ir zemes īpašniekam, kas izskatāmajā lietā pieteicējam bija jāierosina līdz 2011. gada 24. martam.

[4.3] Ja pieteicējs būtu izpildījis tiesību normās uzlikto pienākumu un savlaicīgi vērsies pašvaldībā ar lūgumu mainīt zemes vienībai lietošanas mērķus, kā rezultātā samazinātos zemes vienības kadastrālā vērtība un samazinātā kadastrālā vērtība nekustamā īpašuma nodokļa aprēķinam tiktu piemērota jau no 2012. gada.

[4.4] Nav tiesiska pamata ar Lēmumu par lietošanas mērķu maiņu pieteicēja zemes vienībai noteiktos lietošanas mērķus piemērot ar atpakaļejošu spēku. Šajā lēmumā nav konstatēts, ka lietošanas mērķi ar noteikšanas brīdi ir bijuši nepamatoti un atceļami saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 86. panta pirmās daļas nosacījumiem.

Turklāt arī tad, ja pat pastāvētu priekšnoteikumi veikt nekustamā īpašuma nodokļa pārrēķinu, tad nodokļu administrācija to varētu veikt tikai triju gadu laikā pēc likumā noteiktā maksāšanas termiņa – sākot no 2009. gada.

[4.5] Aktualizētā kadastrālā vērtība, aprēķinot nekustamā īpašuma nodokļa apmēru, ir piemērojama tikai turpmākajiem taksācijas gadiem.

[4.6] Personai tiesības uz zaudējumu atlīdzinājumu ir tikai tādā gadījumā, ja tiek konstatēta iestādes prettiesiska rīcība. Nav saprotams, kādā veidā konkrētajā gadījumā izpaužas iestādes prettiesiska darbība, ja pats pieteicējs neveica tiesību normās noteikto pienākumu. Tā kā iestādes rīcība attiecībā pret pieteicēju ir bijusi tiesiska, pieteicējam nav tiesiska pamata lūgt morālā kaitējuma un mantisko zaudējumu atlīdzinājumu.

Motīvu daļa

[5] Pieteicējam 2009., 2010., 2011., 2012. un 2013. gadā ar maksāšanas paziņojumu paziņots par katru taksācijas gadu aprēķinātais nekustamā īpašuma nodoklis.

Pieteicējs 2013. gada 3. decembrī vērsies Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldē ar iesniegumu, lūdzot veikt par nekustamo īpašumu aprēķināto nodokļu pārrēķinu par 2009., 2010., 2011., 2012. un 2013. taksācijas gadu. Tā kā zemesgabala funkcionālais zonējums mainīts jau 2009. gadā, pieteicēja ieskatā ir pārrēķināms par zemesgabalu maksājamais nekustamā īpašuma nodokļa apmērs.

Iestāde konstatējusi, ka pieteicējs ir nokavējis maksāšanas paziņojumu apstrīdēšanas termiņu, un, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 79. panta trešo daļu, atteikusi tā izskatīšanu pēc būtības.

[6] Tiesas ieskatā iestāde ir nepamatoti pieteicēja iesniegumu uzskatījusi par apstrīdēšanas iesniegumu. Pieteicējs pašvaldībā ir vērsies, lūdzot izdot viņam labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru, pamatojoties uz likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23. panta otro daļu, tiktu atmaksāts pārmaksātais nekustamā īpašuma nodoklis.

Tādēļ izskatāmajā lietā ir noskaidrojams, vai pieteicējam ir tiesības uz nekustamā īpašuma nodokļa pārmaksas atmaksu.

[7] Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 16. pants *(tiesību norma redakcijā, kas bija spēkā iesnieguma iesniegšanas brīdī)* uzskaita nodokļa maksātāja tiesības, tostarp tiesības saņemt pārmaksāto nodokļu summas saskaņā ar konkrēto nodokļu likumiem (7. punkts). Vienlaikus panta 10. punkts ierobežo tiesības pieprasīt pārmaksātās nodokļa summas atmaksāšanu vai novirzīšanu kārtējo nodokļu maksājumu segšanai triju gadu laikā pēc konkrētā nodokļa likumā noteiktā maksāšanas termiņa.

Tā kā likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" normas neparedz termiņu nodokļu maksātājam pārmaksātā nodokļa atprasīšanai, tiesības atprasīt pārmaksātu nodokļa summu reglamentē likuma „Par nodokļiem un nodevām" 16. panta 10. punkts (*sk. Augstākās tiesas 2010. gada 15. aprīļa sprieduma lietā Nr. SKA-2/2010 11. punktu*).

Tādējādi nekustamā īpašuma nodokļa pārmaksas iesniegums iesniedzams ne vēlāk kā trīs gadus pēc tam noteiktā samaksas termiņa.

[8] Atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām" 6. panta trešajai daļai nekustamā īpašuma nodoklis maksājams reizi ceturksnī – ne vēlāk kā 31. martā, 15. maijā, 15. augustā un 15. novembrī – vienas ceturtdaļas apmērā no nodokļa gada summas. Nodokli var nomaksāt arī reizi gadā avansa veidā.

Tātad nodokļu samaksas termiņš iestājas attiecīgā taksācijas gada 15. novembrī (2009. gadā saskaņā ar maksāšanas paziņojumu tas bija 16. novembris). Tas nozīmē, ka tiesības prasīt pārmaksas atmaksu par 2009. gadu izbeidzās 2012. gada 16. novembrī, bet par 2010. gadu – 2013. gada 15. novembrī. Tā kā pieteicējs ar iesniegumu par nekustamā īpašuma nodokļa pārmaksu par 2009. līdz 2013. taksācijas gadu iestādē vērsās 2013. gada 3. decembrī,
pārmaksai par 2009. un 2010. taksācijas gadu bija iestājies trīs gadu noilgums.

[9] Turklāt, kā atzinusi Augstākās tiesa, trīs gadu termiņš ir saprātīgs laiks, kurā persona var īstenot savas tiesības uz nodokļa pārmaksas atmaksu. Beztermiņa nodokļa atprasīšana pārkāptu tiesiskās noteiktības principu (*sk. Augstākās tiesas 2014. gada 28. februāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-368/2014 6. punktu, 2014. gada 6. marta sprieduma lietā Nr. SKA-205/2014 12. punktu, 2014. gada 13. augusta rīcības sēdes lēmuma lietā Nr. SKA-463/2014 7. punktu*).

Tādējādi pieteicēja prasījums daļā par nekustamā īpašuma nodokļa pārmaksas atmaksu par 2009. un 2010. taksācijas

gadu bija atstājams bez izskatīšanas. Attiecīgi pieteikums šajā daļā atzīstams par noraidāmu. Citiem pieteicēja apsvērumiem attiecībā uz šo periodu lietā nav nozīmes. Tāpat kā nav nozīmes procesa dalībnieku polemikai par to, vai iestādei bija jārosina lietošanas mērķa maiņa periodā, kamēr Noteikumu Nr. 496 17. punkts neparedzēja lietošanas mērķa maiņu lietošanas mērķa neatbilstības teritorijas plānojumam dēļ.

[10] Savukārt tā kā pieteicējs nav nokavējis termiņu tiesībām prasīt nodokļa pārmaksas atmaksu par 2011., 2012. un 2013. gadu, tiesa pārbaudīs pārējos priekšnoteikumus pārmaksas atmaksai.

[11] Ar Saistošajiem noteikumiem Nr. 5, kas stājās spēkā 2009. gada 28. augustā, pieteicēja piederošajam zemesgabalam /nosaukums/ ielā bez numura, Rīgā, kadastra apzīmējums /numurs A/, mainīts funkcionālais zonējums. Daļai pieteicējam piederošā zemesgabala 183 kv.m platībā noteikta ielu teritorija (I), daļai zemesgabala 4236 kv.m platībā – apstādījumu un dabas teritorija. Secīgi ar Lēmumu par lietošanas mērķu maiņu pieteicēja zemesgabalam mainīts kadastra informācijas sistēmā reģistrētais nekustamā īpašuma lietošanas mērķis.

[12] Saskaņā ar Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma (turpmāk – Kadastra likums) 9. panta pirmo daļu zemes vienībai un zemes vienības daļai vai plānotai zemes vienībai un zemes vienības daļai nosaka nekustamā īpašuma lietošanas mērķi un lietošanas mērķim piekrītošo zemes platību. To atbilstoši Ministru kabineta noteiktajai kārtībai un vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā noteiktajai izmantošanai vai likumīgi uzsāktajai izmantošanai, izņemot likumā minētus gadījumus, nosaka vietējā pašvaldība, kuras administratīvajā teritorijā atrodas konkrētā zemes vienība (1. punkts).

Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu klasifikāciju un kārtību, kādā nosaka un maina nekustamā īpašuma lietošanas mērķus, noteic Noteikumi Nr. 496.

Nekustamā īpašuma lietošanas mērķi atbilstoši detālplānojumam, vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam vai normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā uzsāktai zemes vai būves pašreizējai izmantošanai kadastrālās vērtēšanas vajadzībām nosaka: zemes vienībai un plānotai (projektētai) zemes vienībai vai zemes vienības daļai vai plānotai (projektētai) zemes vienības daļai (noteikumu 2. punkts). Secīgi atbilstoši minēto noteikumu 3. punktam lietošanas mērķi reģistrē Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā. Reģistrācijas mērķis, kā to paredz Kadastra likuma 2. pants, ir nodrošināt publiski pieejamu aktuālu kadastra informāciju par visiem valsts teritorijā esošajiem nekustamajiem īpašumiem. Turklāt kadastra informācijas sistēmā reģistrētie dati citstarp tiek izmantoti arī nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanai (likuma 8. panta 4. punkts).

[13] Gadījumus, kādos var ierosināt lietošanas mērķu maiņu, noteic Noteikumu Nr. 496 17. punkts. Ar Noteikumiem Nr. 118 „Grozījumi Ministru kabineta 2006. gada 20. jūnija noteikumos Nr. 496 „Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu klasifikācija un nekustamā īpašuma lietošanas mērķu noteikšanas un maiņas kārtība”", kas stājās spēkā 2011. gada 24. februārī, noteikumi tika papildināti ar 17.6. apakšpunktu. Atbilstoši šai normai lietošanas mērķa maiņu ierosina arī tad, ja pēc izmaiņām teritorijas plānojumā neapbūvētai zemes vienībai iepriekš noteiktais apbūves zemes lietošanas mērķis neatbilst teritorijas plānojumā noteiktajai plānotajai (atļautajai) izmantošanai.

Savukārt kārtību, kādā noteikumu 16. vai 17. punktā minētajos gadījumos tiek veikta lietošanas mērķa maiņa, atrunā noteikumu 18. punkts. Proti, lietošanas mērķa noteikšanu vai maiņu šo mēneša laikā ierosina nekustamā īpašuma īpašnieks vai, ja tāda nav, – tiesiskais valdītājs, valsts vai vietējās pašvaldības zemei – tās lietotājs vai, ja tāda nav, – nomnieks. Lietošanas mērķa noteikšanu vai maiņu var ierosināt arī valsts vai pašvaldības institūcija.

Tātad tā ir nekustamā īpašuma īpašnieka atbildība sekot aktuālajām izmaiņām teritorijas plānošanas dokumentos un ierosināt lietošanas mērķa maiņu. Kā redzams no citētās tiesību normas, arī pašvaldība ir kompetenta ierosināt lietošanas mērķu maiņu attiecībā uz tai nepiederošām zemes vienībām, tomēr tās atbildība lietošanas mērķu izmaiņu rosināšanā ir noteikta primāri attiecībā uz tai piederošo zemes vienību.

Kā atzinusi Augstākā tiesa, nekustamā īpašuma lietošanas mērķa noteikšanā tiek ņemts vērā attiecīgā nekustamā īpašuma lietošanas veids, kam ir jābūt saskaņā ar teritorijas plānošanas dokumentos noteikto un atbilstošam īpašuma paredzētajai (plānotajai) funkcijai. Šādā veidā tiek panākts, ka Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā ir ietverti aktuāli (faktiski) dati par katru nekustamo īpašumu, kurus var izmantot citastarp īpašuma tiesību nostiprināšanai zemesgrāmatā vai nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanai. Tieši ar nodomu atspoguļot aktuālo situāciju ir izstrādāts Noteikumu Nr. 496 17. punkts, reglamentējot zemes lietošanas mērķu maiņas gadījumus *(sk. Augstākās tiesas 2011. gada 16. novembra sprieduma lietā Nr. SKA-499/2011 8. punktu)*.

Tātad, lai nodrošinātu Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā ierakstīto ziņu aktualitāti, pašvaldībai konstatējot, ka tās teritorijā esošajām zemes vienībām ir neatbilstoši noteikts lietošanas mērķis, ir tiesības rosināt lietošanas mērķa izmaiņas. Tomēr tas nemazina paša nekustamā īpašuma īpašnieka atbildību sekot tā īpašumā esošā nekustamā īpašuma atļautās izmantošanas izmaiņām un teritorijas plānojuma grozījumu gadījumā ierosināt lietošanas mērķa maiņu. Attiecīgi apstāklis, ka lietošanas mērķa maiņa ir notikusi vairākus gadus pēc tam, kad ir mainīts ar teritorijas plānošanas dokumentiem noteiktais zemes vienības funkcionālais zonējums, ir paša pieteicēja bezdarbības sekas. Tādēļ tiesa nekonstatē pašvaldības patvaļīgu vai prettiesisku rīcību, laikus nenodrošinot lietošanas mērķa maiņu, jo tā bija paša pieteicēja atbildība lietošanas mērķa maiņu veikt.

[14] Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” 3. panta trešā daļa paredz, ka nekustamā īpašuma nodokli aprēķina no nekustamā īpašuma nodokļa objekta kadastrālās vērtības pēc stāvokļa taksācijas gada 1. janvārī. Ja nekustamā īpašuma nodokļa objekts Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā reģistrēts taksācijas gada laikā, nodokli aprēķina no kadastrālās vērtības objekta reģistrācijas brīdī. Savukārt, ja taksācijas gada laikā Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā tiek reģistrētas kadastra datu izmaiņas, aktualizētā kadastrālā vērtība nodokļa aprēķinam tiek piemērota ar nākamo taksācijas gadu (sestā daļa).

Pieteicēja zemesgabalam lietošanas mērķis mainīts ar Lēmumu par lietošanas mērķu maiņu, kas pieņemts 2013. gada 5. decembrī. Secīgi 2014. gadā, ņemot vērā mainīto lietošanas mērķi, Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā aktualizēta īpašuma kadastrālā vērtība. Taču minētā aktualizētā informācija par lietošanas mērķi un uz tā pamata noteikto jauno kadastrālo vērtību Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā ir attiecināma uz nākamo taksācijas gadu, bet nevar būt par pamatu nekustamā īpašuma nodokļa pārrēķinam par iepriekšējiem taksācijas gadiem.

Citāds tiesas viedoklis būtu tad, ja prettiesiskas iestādes rīcības rezultātā kadastrālā vērtība nebūtu tikusi noteikta savlaicīgi. Šādā gadījumā nodoklis būtu aprēķināms pēc tā brīža kadastrālās vērtības, kāda būtu bijusi, tad, ja prettiesiskā situācija nebūtu pieļauta. Pretēja likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli” 3. panta trešā daļa interpretācija nesasniegtu taisnīgāko un lietderīgāko rezultātu, līdz ar to būtu pretēja tiesību normu saprātīgas piemērošanas principam.

Taču, kā jau tiesa atzina, tas nav izskatāmās lietas gadījums. Tiesa tostarp vērš pieteicēja uzmanību, ka ar Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2014. gada 16. maija lēmumu Nr. PIP-14-13832-ap, ņemot vērā Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā aktualizētās izmaiņas, ir atcelts maksāšanas paziņojums par nekustamā īpašuma nodokli 2014. gadam, samazinot maksājamā nekustamā īpašuma nodokli atbilstoši no jauna noteiktajai kadastrālajai vērtībai.

[15] Ņemot vērā tiesas paustos apsvērumus, tiesa atzīst, ka pieteicēja prasījums daļā par pieteicēja ieskatā pārmaksātā nekustamā īpašuma nodokļa atmaksu par 2011., 2012. un 2013. gadu ir nepamatots un pieteikums arī šajā daļā ir noraidāms.

[16] Pieteicējs norāda uz virkni iestādes pieļautu tiesību principu – labas pārvaldības principa, privātpersonas tiesību ievērošanas

principa, tiesiskās paļāvības principa un demokrātiskās iekārtas principa – pārkāpumu. Pieteicējs arī citē katra principa nozīmi, taču nenorāda apsvērumus par to, kā pats pārkāpums ir izpaudies. Arī tiesa šādus pārkāpumus nekonstatē.

Tiesa gan ņem vērā, ka iestāde nav pieņēmusi lēmumu par pieteicēja prasījumu, jo nepamatoti atteica izskatīt pieteicēja pārmaksas atmaksas pieprasījumu. Tomēr minētais procesuālais pārkāpums nemaina lietas rezultātu, jo pieteicēja prasījums par pieteicēja ieskatā pārmaksātā nekustamā īpašuma nodokļa atmaksu ir nepamatots. Tā kā tiesa nekonstatēja iestādes pienākumu pieteicēja vietā nodrošināt lietošanas mērķa maiņu pieteicēja īpašumam, nav konstatējams iestādes rīcības prettiesiskums, ne arī kādu minēto principu pārkāpums. Tieši pretēji, iestāde ir piemērojusi labas pārvaldības un privātpersonas tiesību ievērošanas principu, pēc savas iniciatīvas ierosinot pieteicēja zemes vienības lietošanas mērķa maiņu.

[17] Tiesa tomēr *obiter dictum* vērš iestādes uzmanību, ka līdzīgos apstākļos, kad tiek saņemts personas iesniegums atmaksāt pārmaksāto nodokli, iestādei likuma „Par nodokļiem un nodevām" un likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" noteiktajā kārtībā ir jāpārbauda, vai nodokļa maksātāja pieprasījums ir pieļaujams un pamatots, nevis jāatsaka tā izskatīšana, tādēļ, ka ir nokavēts likumā noteiktais apstrīdēšanas termiņš.

[18] Pieteicējs tostarp lūdz atlīdzināt tam nodarītos zaudējumus un kaitējumu, kas radušies prettiesiski neatmaksātās nekustamā īpašuma nodokļa pārmaksas rezultātā.

Administratīvā procesa likuma 92. pants paredz, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personīgo kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 7., 8. un 9. pants paredz priekšnoteikumu zaudējumu (kaitējuma) atlīdzināšanai, ja tas cietušajam radies iestādes prettiesiska administratīvā akta vai prettiesiskas faktiskās rīcības dēļ. Turklāt atbilstoši 6. pantam tiesības uz zaudējuma atlīdzinājumu rodas, ja starp iestādes prettiesisko rīcību un cietušajam nodarīto zaudējumu pastāv tieša cēloņsakarība — objektīva saikne starp iestādes rīcību un tās radītajām laika ziņā sekojošām zaudējumu nodarošām sekām, proti, minētā rīcība rada un nosaka šo seku iestāšanās reālu iespēju, un ir galvenais faktors, kas nenovēršami radījis šīs sekas. Cēloņsakarība nepastāv gadījumā, kad tāds pats zaudējums būtu radies arī tad, ja iestāde būtu rīkojusies tiesiski.

[19] Tiesa izskatāmajā lietā konstatēja, ka iestāde nepamatoti pieteicēja pārmaksas atmaksas iesniegumu atzinusi par apstrīdēšanas iesniegumu, kā rezultātā nepamatoti atstāja bez izskatīšanas, nevis pārbaudīja to pēc būtības. Tomēr minētais apstāklis pats par sevi nemaina izskatāmās lietas rezultātu, jo arī tad, ja pieteicēja iesniegumu iestāde būtu izskatījusi, pieteicējs vēlamo labumu (pārmaksas atmaksu) neiegūtu.

Turklāt, kā redzams, pieteicēja ieskatā zaudējumi un morālais kaitējums pieteicējam ir radies tieši tādēļ, ka iestāde nepamatoti atteicās atmaksāt viņa ieskatā viņam pienākošos nekustamā īpašuma nodokļa pārmaksu. Taču pieteicēja apsvērumi par zaudējumu un kaitējuma rašanās pamatu nav saistīti ar iestādes rīcību, neskatot viņa iesniegumu pēc būtības. Tādēļ arī tad, ja ir konstatējama iestādes kļūda pieteicēja iesnieguma satura novērtējumā, šim pārkāpumam nav nekādas cēloņsakarības ar pieteicēja ieskatā viņam radītajiem zaudējumiem un nodarīto morālo kaitējumu. Uz to norāda arī pieteicējs.

Līdz ar to arī pieteicēja prasījums par atbilstīgu atlīdzinājumu ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, tiesa

nosprieda:

noraidīt /pers. D/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. D/ tiktu atmaksāta nekustamā īpašuma nodokļa pārmaksa par 2009., 2010., 2011., 2012. un 2013. gadu un tiktu atlīdzināts morālais kaitējums 50 000 *euro* apmērā un mantiskie zaudējumi 628,72 *euro* apmērā.

Spriedumu viena mēneša laikā no sprieduma pieņemšanas dienas var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Administratīvajā apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese L.Paegļkalna